

สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Conditions and Problems of Internal Educational Quality Assurance in
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

สุขุมล หวังวณิชพันธุ์^{1*} เจนจิรา งามมานะ² วาสนา สังข์โพธิ์³ และ อภัยการณ จันเสนา⁴

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

^{2,3}นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ ⁴เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักประกันคุณภาพ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 320 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล การบริหารจัดการ การตรวจประเมินภายใน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการมีส่วนร่วม (2) ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านข้อมูล ด้านความร่วมมือ ด้านคุณภาพ และด้านบุคลากร

Abstract

The Purposes of this research were to study the Conditions and Problems of Internal Educational Quality Assurance in Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. The sample population included 320 staffs from RMUTP. The questionnaire was a research instrument. Analysis statistics was done by percentage, arithmetic means, standard deviation and frequency. The research results can be summarized as follows: 1.Overall Conditions and Problems of Internal Educational Quality Assurance in Rajamangala University of Technology Phra Nakhon was highly rated. 2.The development to improve the quality assurance of education which are related to standards such as the quality of graduates, standards of research productive, standard of service standards, Institute and Personnel Development. The problem in preservation of cultural standards, standard curriculum and academic, and standards of quality assurance is not found in the operation.

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพการศึกษา

Keywords : Educational Quality Assurance

*ผู้นิพนธ์ประสานงานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ sukumal.w@rmutp.ac.th โทร. 081 334 2092

คุณภาพการศึกษา จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ตั้งแต่การควบคุมคุณภาพการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพมากกว่าผลการประเมินคุณภาพ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร ให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนผลของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดำเนินการในลักษณะวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. แบบสอบถามปลายปิดเพื่อสำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมทร.พระนคร 2. แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถามสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมทร.พระนคร เพื่อให้บุคลากรได้สะท้อนสภาพปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของมทร.พระนคร อย่างแท้จริง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามทุกข้อมีค่าความเชื่อมั่น .80 ขึ้นไป แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้ร้อยละ 100 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอรายงานในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีการศึกษา 2556 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,225 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 316 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามกลุ่ม

ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 320 คน และเก็บข้อมูลตามสัดส่วนประชากร ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่ม

กลุ่มบุคลากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1) กลุ่มผู้บริหาร	117	46
2) กลุ่มอาจารย์	485	129
3) เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน	623	145
รวม	1,225	320

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเลือกใช้สถิติ ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และ 2) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ผลการวิจัย

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	320	100.00
1. เพศ		
- หญิง	203	63.44
- ชาย	117	36.56
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 30 ปี	56	17.50
- 30 - 40 ปี	122	38.13
- 41 - 50 ปี	85	26.56
- 51 ปี ขึ้นไป	57	17.81

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานด้านสถานภาพส่วนบุคคล	\bar{x}	S.D	ระดับสภาพการดำเนินงาน
ท่านพอใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้ดำเนินการ	3.64	0.82	มาก
ท่านได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการด้านประกันคุณภาพ	3.83	0.95	มาก
รวม	3.89	0.71	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านสถานภาพส่วนบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด ซึ่งมีความเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการรับการประเมินคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการรับความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

สภาพการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	\bar{x}	S.D	ระดับสภาพการดำเนินงาน
ท่านได้รับการสนับสนุน/ส่งเสริมการดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษา	3.73	0.86	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	\bar{x}	S.D	ระดับสภาพการดำเนินงาน
ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.73	0.80	มาก
ท่านได้รับการฝึกอบรม/การจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.64	0.91	มาก
ท่านได้รับข่าวสารข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่องและทันสมัย เช่น คู่มือการประกันคุณภาพเกณฑ์มาตรฐาน เป็นต้น	3.58	0.90	มาก
ท่านได้รับการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพ	3.51	0.88	มาก
รวม	3.63	0.76	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการได้รับการสนับสนุน/ส่งเสริมการดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในด้านการประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด ซึ่งมีความเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม	\bar{x}	S.D	ระดับสภาพการดำเนินงาน
ท่านให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.88	0.84	มาก
รวม	3.57	0.85	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากที่สุด ซึ่งมีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดคล้องกับปรัชญา ปณิธานและ พ.ร.บ.ของสถาบัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 8 สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านการตรวจประเมินภายใน

สภาพการดำเนินงานด้านการตรวจประเมินภายใน	\bar{x}	S.D	ระดับสภาพการดำเนินงาน
ท่านมีการติดตามและประเมินแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	3.76	0.89	มาก
ท่านเข้าร่วมการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน	3.71	1.01	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานด้านการตรวจประเมินภายใน	\bar{x}	S.D	ระดับสภาพการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน			
ท่านมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานจริงมากกว่าการสร้างเอกสารหลักฐาน	3.94	0.87	มาก
ท่านมีโอกาสเข้าร่วมประชุมชี้แจงอภิปราย ชักถาม และแสดงความคิดเห็นในระหว่างการตรวจเยี่ยมการประเมินคุณภาพ	3.67	1.03	มาก
ท่านมีการนำผลการประเมินไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	3.72	0.93	มาก
รวม	3.76	0.83	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านการตรวจประเมินภายใน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานจริงมากกว่าการสร้างเอกสารหลักฐานมากที่สุด ซึ่งมีความเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือมีการติดตามและประเมินแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ และมีการนำผลการประเมินไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก

3.2 ปัญหาและอุปสรรคที่ประสบในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่ามีปัญหาด้านระบบ

กล่าวถึงสภาพของการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวจะมีอิทธิพลทำให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการบริหาร พบว่าผู้บริหารให้ความสำคัญ และกำกับดูแล ติดตามการประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด การได้ปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพอย่างครบถ้วน และการได้ดำเนินการตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพที่มีมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ พงศ์ธวัช วิวังสุ (พ.ศ.2546) ได้กล่าวไว้ว่าสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร ความร่วมมือของผู้ร่วมงาน และการได้รับการฝึกอบรมด้านประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา

ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพ ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา บุคลากรทุกส่วนงาน ทุกระดับมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธานและ พ.ร.บ. ของสถาบัน และด้านการตรวจประเมินภายใน มีการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานจริงมากกว่าการสร้างเอกสารหลักฐานมากที่สุด รวมทั้งมีการติดตามและประเมินแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ และมีการนำผลการประเมินไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรคที่ประสบในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรส่วนใหญ่เป็น ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนด้านระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพ บุคลากรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการจัดเก็บข้อมูล และวิธีการรายงานผลการดำเนินงาน ด้านความร่วมมือขาดความร่วมมือจากหัวหน้างาน/บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขาดการประสานงานที่ชัดเจน ด้านคุณภาพพบว่า เป้าหมายบางตัวบ่งชี้สูงเกินที่จะสามารถบรรลุได้ ด้านเวลา นั้นผู้ปฏิบัติได้รับทราบเกณฑ์และเป้าหมายตัวบ่งชี้กระชั้นชิดเกินไป

ด้านบุคลากร ไม่เห็นความสำคัญของงานประกันคุณภาพการศึกษา และบุคลากรซึ่งทำหน้าที่กำกับด้านประกันคุณภาพมีการปรับเปลี่ยนบ่อยขาดความต่อเนื่อง ขาดการสนับสนุนขวัญและกำลังใจจากคณบดี

5. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะเห็นได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่ของการประกันคุณภาพเกิดจากบุคลากรที่ไม่เห็นความสำคัญ จึงส่งผลให้เกิดการประกันคุณภาพไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ ควรส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง และได้พัฒนาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาและอุปสรรคและหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่สนับสนุนทุนวิจัย ผู้บริหาร คณาจารย์ และทั้งระดับสถาบัน คณะและสาขาวิชา บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม จนกระทั่งนำเสนอผลงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

7. เอกสารอ้างอิง

พงศ์ธวัช วิวังสุ (2546). ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มหาวิทยาลัยวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (2555). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. สำนักประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพมหานคร.